

Noordwijkerhout, 16 november 2004

Lieve belangstellende,

Hoeveel kan er in 3 maanden veranderen? In de vorige nieuwsbrief was ik nog volop bezig aan de verwerking van mijn moeders dood. En nu, 3 maanden later is mijn vader ook overleden. Natuurlijk, hij had er wel de leeftijd voor! Hij was al 86 jaar. En toch kwam het plotseling. Alsof we allen in een stroomversnelling terecht waren gekomen.

Vele malen tijdens zijn leven, heeft mijn vader, Maarten, zijn licht laten schijnen op het toeval in zijn leven en in het leven van velen om hem heen. Zijn lijflied, gezang 293, was hierbij zijn fundament. Hij was een man die volgens de bezongen methode, zich over durfde geven aan de leiding van god. Met groot vertrouwen. Mede daardoor leefde hij heel erg in het hier en nu. Ik kan wel zeggen dat mijn vader een realist was. Als ik hem op latere leeftijd aanspoorde om bepaalde zaken alvast te regelen, schoot hij in de weerstand. Hij wist dat altijd op het juiste moment het juiste zou gebeuren. Dat was zijn levenservaring. Mijn oma zei altijd "Maarten is een bijzonder kind". Hij was ook op zondag geboren

Graag deel ik met jullie mijn laatste "Maarten" – toeval bestaat niet – verhaal:

In mei van dit jaar kreeg mijn vader trombose in zijn been en belandde in het ziekenhuis. Daar leerde hij een medepatiënte kennen waarmee hij een bijzondere vriendschap opbouwde. Op een dag deed zij hem een Videoband van de film "Braveheart" = dapper hart cadeau. Na hem gezien te hebben zei Maarten tegen mij: "Ik begrijp niet waarom zij mij die film heeft gegeven. Hij was wel erg goed, maar er zat zoveel geweld in en daar heb ik zo'n hekel aan. Wat sterft die man gewelddadig! Hier werd in de lopende maanden af en toe nog over gesproken.

In de tussentijd kwam door het gebruik van bloed verdunnende middelen aan het licht dat papa een gezwel in de dikke darm had. Het bleek kwaadaardig te zijn, zijn darm bijna geheel af te sluiten, en gezien zijn nog goede conditie was er eigenlijk geen andere optie dan opereren. Wel hebben wij er nadrukkelijk op gehamerd dat zijn longtoestand niet optimaal was, maar voor alles leek een medicijn en oplossing te zijn. Op 12 september j.l. liep hij met opgeheven hoofd, vol goede moed, het ziekenhuis in. Hij zei: "Als ik die trombose niet gekregen had, dan was die kanker ook niet op tijd ontdekt. Hij zag de hand van god in dit geheel en vertrouwde er volledig op dat de uitkomst positief zou zijn. Toen er medische problemen ontstonden zei hij dan ook: "Ik begrijp niet waarom god dit allemaal op tijd laat gebeuren om mij vervolgens nu dood te laten gaan."

"Ja pap, het wonder van het toeval zie je altijd pas aan het eind van de rit, en niet als je er middenin zit", sprak ik nog. Op zaterdag kreeg hij een grote bloeding (zijn buikwand was opengescheurd) en in de navolgende dagen was zijn toestand uiterst kritiek. Zijn wandelstok kwam klem te zitten en brak in tweeën. En die zelfde avond ging ik op zijn bril zitten. Iemand zei: "Het lijkt wel of alle aardse hulpmiddelen hem ontnomen worden". Hij had tevens een dubbele longontsteking en een urineweg infectie opgelopen. Wij hebben toen extra veel tijd met hem doorgebracht. Al zijn kinderen gezien en gesproken, zijn schoonzoon, het merendeel van zijn kleinkinderen een enkele vriend en vriendin. Het leek erop dat Maarten

bezig was dood te gaan. Ondanks alle fysieke ellende vond hij alle belangstelling een feest. En toen gebeurde er een wonder. Hij knapte zo ver op dat hij op woensdag opnieuw geopereerd kon worden. Wij waren er allen op voorbereid dat het fataal zou kunnen zijn. Ook hij was dat. En moedig nam hij afscheid van ons. Na deze operatie werd hij 3 dagen kunstmatig in slaap gehouden. Daarna kwam hij niet meer bij. De daarop volgende woensdag was hij nog steeds van de wereld. Zijn grootste angst was om als een kasplant in stand te worden gehouden. Die dag was ik even in zijn flat en vond de videoband van Braveheart. Ik draaide hem om en op de achterkant stond "Leven zonder vrijheid is geen leven". Vrijheid was Maarten's grootste goed. Daar had hij ook in de oorlog voor gestreden.

Ik sprak tegen zijn wezen en zei: "Het maakt niet uit of je blijft leven of dood gaat. Zolang je op de IC ligt houden ze je aan de beademing als een kasplant in leven". De volgende ochtend begon hij wakker te worden. Diezelfde dag kwam ik in zijn agenda iets bijzonders tegen. Hij had maar blaadjes in zijn agenda zitten tot en met 6 oktober. En toen voelde ik het. Hij zou op de 6^e oktober op mam's sterfdag doodgaan (mam overleed op 6-10-2003). Heel snel begon pap weer op te knappen, met sprongen ging hij vooruit. Iedereen was verbaasd over zijn grote kracht. Op zaterdag ochtend konden wij met hem spreken en hij vertelde mij dat hij in het huis der stervenden was geweest maar nu weer in het ziekenhuis was. Wij hebben een grandioze middag met hem gehad, maar helaas werden wij 's-avonds weer naar het ziekenhuis geroepen. Hij had enorme bloedingen vanuit zijn darmen. Ze waren niet te stoppen. Voor de tweede keer in twee weken tijd leek het wel een slagveld en de film Braveheart kwam mij weer in gedachten. Ik heb in de daarop volgende dagen vele facetten van mijn vader gezien. De moeilijkste waren wel wanneer hij geestelijk de weg kwijt was. Zo kende ik mijn rationele vader niet. Weer gingen wij bij hem waken en had hij ondanks alle ellende zeer heldere momenten waarin hij heerlijke gesprekken met zijn kinderen en schoonzoon had. Daarvan genoot hij met volle teugen. En toen brak 5 oktober aan. De bloedingen waren nog steeds niet gestopt. Er werd onderhandeld met de artsen over eventuele verdere mogelijkheden. Eigenlijk was het het kopen van tijd. Dat wist hij zelf ook wel. In de middag besloot hij nog 1x voor een bloedtransfusie te gaan. Op de energie daarvan hebben wij nog een fantastische middag met hem gehad. Hij mocht eindelijk na twee weken wat eten. De appelmoes smaakte nog lekkerder dan een jonge borrel. Wij hebben ontzettend met hem gelachen. Nog tot op het laatst bleef hij vol humor over zijn situatie. En toen hij midden in de nacht alleen wasging hij zijn vrijheid tegemoet

Precies een jaar na mijn moeder, op 6 oktober, overleed mijn vader. Hoe kon het ook anderser zaten geen blaadjes meer in zijn agenda.

Dank je wel lieve "Braveheart". Dank je wel lieve vriend. Ik zal je intens missen. Maar ik weet dat het al van te voren vast stond. Jouw leven was klaar!!!! Die stok en bril had je inderdaad niet meer nodig.